

Verjið børnini – avtakið bukingarrættin!

Oddagrein

ÓLI Breckmann, sum ikki hevur gjørt so nógv um seg í seinastuni, er farin í herferð ímóti donsku ríkislógini um foreldramyndugleika. Endamálsorðingin í lógini er soljóðandi: *»Barnet har ret til omsorg og trygghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling«*.

KANN nakar vera ósamdur við hesa orðing?

JÚ, annar fólkatingsmaður Føroya, sum í Dimmalætting 15. juli skírir orðingina at vera *»hóttan ímóti familjuni«*, ja, hann vil enn tá vera við, at hetta er eitt stig á leiðini til eina upploysn av familjuni! Tað er ótrúligt, at tað her móti endanum á tjugundu öld enn skulu finnast fólk, ið halda tað vera neyðugt, gott og rætt at buka børn. Men tað er einki at undrast á, at henda áskoðan er at finna hjá júst hesum persóni og vit fáa sjálvandi skjótt at siggja, um áskoðanin hevur breiða undirtøku í fólkaflokkinum. Tað skal ongan undra, um so er.

AT buka børn hevur einki við uppaling at gera og kann ikki góðtakast av siviliseraðum og kristnum fólk. Tann, ið ikki kann uppala síni børn uttan at flongja tey, hevur spælt fallitt sum foreldur og eigur at fáa at vita, at tað er ikki tí bukaða barninum nakað bagir, men tí bukandi foreldrinum.

AT buka børn er heldur ikki gamalt síður her á landi. Slettis ikki! Tann, ið sigur ella skrivur hetta, sigur ósatt. Gamlar skrivaðar heimildir um Føroyar í gomlum døgum rósa føroyskum foreldrum fyrir at uppala børnini við kærleika og fastleika uttan at nýta harðskap, uttan at børnini verða flongd. Sama siga heimildir um at kalla øll fólkasløg í gomlum døgum. Bukingin er sostatt eitt nýtt fyrbrigdi, ið hoyrir nútíðar ídnaðarsamfelagnum til, t.v.s. samfelagnum her hjá okkum eftir uml. 1870. Vit vilja sterkt undirstrika, at vit vóna, at barnabuking er nakað, sum sera sera sjáldan kemur fyrir í okkara samfelag.

HVAT so er og ikki – einki framkomið, siviliserað og kristið fólk kann loyva sínum foreldrum at revsa børnini líkamliga ella buka tey, sum tað í roynd og veru eitur. Tað er nú eitt mannaminni síðan líkamlig revsing varð avtíkin í fólkaskúlanum. Vit vita ikki, hvussu stórir trupulleiki hetta er í føroyskum familjum. Men tað hevði verið eitt gott hugskot at latið skúlalæknarnar kanna hendan spurning. Vit kunnu so bert vóna og biðja til, at kanningin hevði prógvað, at hetta at buka børn hoyrði til undantøkini og ikki var eitt vanligt fyrbrigdi í Føroyum.

SAMANUMTIKIÐ vilja vit gera vart við, at vit ikki halda, at foreldrum skal verða loyvt at sláa børnini og mæla vit tí landsstýrismanninum til at koma í lögtingið við lógaruppskotinum ongantíð ov skótt. So skulu hjertu tingmanna roynast.

Sosialurin

Viðmerking

Hvørji eru, ella hvør er »Vit«

Í oddagreinini í Sosialinum týsdagin, undirskrivað »Sosialurin«, verður sagt um nýggju stýrisskipanarlógina m.a.:

»Vit ávaraðu ímóti henni frá fyrsta degi«

»Vit vísu á, at nýggja stýrisskipanin fór at gerast eitt demokratiskt afturstig«

»Men eingin lurtadi eftir okkara ávaringum, og nú má sviða sum svøllur«

Hervið sigur oddagreinin, at blaðið Sosialurin alla tíðina hevur verið ímóti nýggju stýrisskipanini, og at nú siggjast avleiðingarnar av, at eingin lurtadi eftir blaðnum.

Greinin sigur eisini, at Javnaðarflokkurin var heitasti talsmaður fyrir hesi nýskipan, ja, at hon er Javnaðarflokksins barn.

Nú er tað so, at útgevarin av Sosialinum er P/f Sosialurin, har Javnaðarflokkurin eigur allan partapeningin. Tá ein oddagrein hjá einum blaði sigur: vit meina, halda, ávara osfr., so hava vit loyvi at rokna við, at hetta ikki er

í andsøgn til meiningarnar hjá eigaranum.

Tað vil siga, at blaðið, sum Javnaðarflokkurin eigur, ávaraði Javnaðarflokkin ímóti at gera eina nýggja stýrisskipanarlóg.

At blaðið, sum Javnaðarflokkurin eigur, sigur, at nú má Javnaðarflokkurin taka avleiðingarnar av ikki at lurtast eftir meiningunum hjá blaðnum, sum flokkurin sjálvur eigur.

At blaðið, sum Javnaðarflokkurin eigur, sigur, at nú má Javnaðarflokkurin taka avleiðingarnar av ikki at lurtast eftir meiningunum hjá blaðnum.

Hetta ruggar ikki rætt. Spurningurin er, hvør er »vit« í hesi oddagreinini, og hvør er »vit«, sum ávaraðu o.s.fr.

Tingmenninir hjá Javnaðarflokkinum atkvøddu fyrir nýggju lógini. Tað fyriliggur eingin samtykt á landsfund, sum gongur ímóti lógini, og frá skipaðu floksleiðsluni eru eingi boð komin um, at flokkurin var ella

er ímóti lógini.

Er tað ábyrgdarblaðstjórin, sum brúkar oddagreinina til síni egnu privatu politisku sjónarmið? Er tað onkur annar, sum sleppur at brúka oddagreinina sum dulnevnt lesarabræv og samstundis lata sínar privatu meiningar siggja út sum meiningar hjá blaðnum? Ella er tað ein klubbur, sum heldur seg vera rætta Javnaðarflokkin?

Men tann sum tegir sam-

tykkir. Og letur tann offisielli Javnaðarflokkurin ikki hoyra frá sær, so merkir hetta, at flokkurin hevur ongan áhuga í, hvussu blaðið, sum hann eigur, víðger stórmál, sum flokkurin hevur fingið ígjøgnum, ella hvør, ið sleppur fram at oddagreinini at siga hvørja meining blaðið hjá flokkinum hevur.

At enda. Ein og hvør kann siga sína meining í blaðnum. Men tað skal vera í egnum navni, ella fyrir tað undir dulnevni, men oddagreinin er ikki fyrir ein og hvønn. Har skal ein linja vera og har skal ein holdningur vera. Og lesarin skal hava rætt til at rokna við, at innihaldið í eini oddagrein ikki stríðir móti meiningunum hjá eigaranum.

So einaferð enn, reagerar flokkurin ikki, so góðkennir hann hesa oddagrein, og so er litið fantíli á meining og politikki Javnaðarflokksins.

Kári Dalsgaard Petersen

Lesarabræv

Føroyar eru oyðilagdar

KLIVIN, JÓNAS BRONX
14.7.1997

Mundi Hitler vera svakur, áðrenn hann fekk fimm ára fongsulsrevsing fyrir yvirgangroynd, tað var jú í geglinum hann skrivaði "Men kamp!". Kanska var tað í klivanum, hann byrjaði at hugsa tað hann er kendur fyrir? Kanska onkur veit betur?

Nú tað verður tosað um harðskap sum ongantíð fyrr, so má tað vera okkurt, sum plágur hesar umtalaðu ótargar. Um onkur hevur verið úti fyrir síðamishot ella onkrum tilfúkum, so skilji eg væl, at ein tekur lógina í egnar hendur, sum Bjørn á Heygum skrivur, og t.d. sundurmorlar tann, ið hevur meint sálina. Eg havi sjálvur verið úti fyrir tilfúkum, og var tann maðurin ikki deyður í dag, ja so hevði tað kanska verið eg, sum stóð fyrir harðari revsing.

Bjørn á Heygum tosar um fyrirbyrging av harðskapi, sjálvsvirðing, virðing fyrir øðrum, og virðing fyrir peningi. Hvussu kann ein fáa

sjálvsvirðing, tá ein ikki fylgir hugsunarháttir sín um? Hvussu kann ein hava virðing fyrir øðrum, tá tað sær út til, at líkamikið um tað snýr seg um lóggávu, keypa av vaktarskipi, ella peninga fløgtur til óhugnalig, óhóskandi fiskiskip (kundi hildið áfram), so verður hugsað til egnan fyrirum. Hvussu kann ein, sum hevur latið seg havt filosofiskar tankar, nakrantíð hava virðing fyrir rótni til alt ónt, peningi?

Í Havn ganga fleiri og mala í óndum kringli, og hava gjørt tað so leingi, at tíðligt er, at tey eru óynskt. Hesi fólk eru spakuliga blivin til óynskta ætt, tí eingin hevur hugsað um avleiðingar, bert um spott.

Tosað verður um, hvat ber til í einum pættarsamfelagi. Tað hendir um allan heim, at fólk kenna seg noyddar at taka lógina í egnar hendur, tí annars heldur rotin skipurin áfram, og tað er sjálvdan, at "eld-slokkjarnir" koma eldin, áðrenn meir ella minni skaði er uppstaðin.

Tá tosað verður um rúsevnistrupulleikar, kann eg siga, at einki sum helst hald er í tí máttanum, arbeiði verður við, hvørki frá lógreglunar síðu (var at lesa í Sosialinum, fyrir stuttari tíð síðani), á kriminalforsorgini ella á misnýtarastovnum, sum eru í landinum.

Vit eru sum grønlendarar hálaði alt ov nógv fram í tíðina. Vit mugu vera varin við at brúka tær fyrstu og bestu loysnurnar, tí vit hava lært alt ov lítið enn. Vit eru hvør í sær ein fimmofjórutúsindapartur, vit áttu at stýrt mikið betur, enn vit gera. Tað er jú avmarkað, hvussu ósamd vit kunnu vera.

Eitt er vist, Føroyar eru oyðilagdar. Spurningurin er, hvussu oyðilagdar oyggjarnar vera í framtíðini.

Tá lukkan er funnin, olja ræður, tíðin runnin, komandi dagar. Eiga flotan at keypa, blakað hann burt. Frá eitrí leypa, ella verður dyrt.

Føroyingin byggja, náttúru vara. At okkum hyggja, tey kanska læra.

Ja, lat okkum vera, ein fyrirmynd. Mót móðurjörð gera, einki yvirgevind.

Kallaðir traðarmenn, í Føroyum foddur, fyrstu traðarmenn, væl vóru góddir.

Í grønum græsði, visidómin læs eg. Náttúran rá, gjørdi so eg sá.

Tit klíva bøn, fleiri stykkir. Nú fánar trøðin móðurjörð ei tykkir.

Ov nógv fólk, ov nógv hegna. Ov stóran bólk, jörð kann ei megna.

Orð úr Klivanum,
Jóhan við Sandá